

Lišaj smrtihlav: motýl, který nese smrt

seriál

**PŘÍRODA
VALAŠSKA**



Lišaj smrtihlav. Málokterý motýl děsí člověka již staletí. Přízračně přilétá v noci a je na české poměry vskutku obrovským motýlem. Psychickou pohodu vám spolehlivě naruší i jeho zbarvení – je žlutočerný a na hrudi nese kresbu velmi věrně připomínající lebku. Motýl ale neděsí jen svým vzhledem. Dokáže, pokud jej uchopíte do ruky, vyluzovat stažením zadečku nepřijemný pískavý zvuk.

Tento motýl byl coby symbol smrti, duše a posmrtné proměny využíván jako námět na stěnách hrobek od helénismu až po římskou dobu. Např. na jednom sarkofágu v Kapitolském muzeu v Římě se v roli duše vyskytuje motýl s tlustým tělem a typic-

kými křídly. Jindy bývá zobrazen jako symbol duše motýl v kombinaci s nejnámějším prvkem smrti, který sám na svém těle nese – s lebkou.

Je to náš největší lišaj. Rozpě-

tí křídel má až třináct centimetrů. Není to tak úplně náš domácí druh, dospělci přilétají z jihu na jaře. Kolik motýlů přiletí, je ovlivněno tím, jak teplé jaro a léto u nás panuje. V teplejších le-

tech přilétá motýlů víc. I housenky patří mezi naše největší a živí se mimo jiné i bramborovými. Kuklí se pak v zemi na poli ve velkých tvrdých kokonech, které trochu i připomínají brambory. Na podzim se vrací nová generace motýlů zpět na jih, protože by naši tuhou zimu nepřežili. Jsou to velmi dobří letci, na své pouti domů do Afriky dokážou uletět až 4500 kilometrů.

Teď na podzim, kdy je největší pravděpodobnost se s ním setkat, rádi škodí ve včelích úlech. Láká je vůně medu, a tak se vydávají na nebezpečnou dobovačnou cestu dovnitř úlu. Tvrdým sosákem dokážou nabodnout a vysát med z medových pláství. Včely si však toto nenechávají líbit a často mlsného loupežníka ubodají k smrti.

RNDr. Lukáš Spitzer, Muzeum regionu Valašsko, entomolog